

Pieter Lakeman bindt strijd aan met ABN Amro om rentederivaten

Pieter Lakeman sleept ABN Amro voor de rechter namens tien mkb-klienten van de bank. Dat maakte Lakeman maandag bekend. Met zijn organisatie Swapschade BV eist hij € 7 mln aan schadevergoeding. De tien bankklanten zouden dat bedrag samen aan schade hebben geleden door het afsluiten van een renteswap.

De mkb'ers sloten de derivaten af bij hun bedrijfsleningen als bescherming tegen het risico van een rentestijging. In een ver verleden werden deze financieel vaak ingewikkelde producten alleen aan het grootbedrijf en aan institutionele beleggers verkocht. Vanaf ongeveer 2005 werden ze in toenemende mate ook aan kleinere ondernemers en semi-publieke instellingen verkocht. Uiteindelijk kochten duizenden mkb-bedrijven een renteswap.

Extra zekerheden

Waar gerekend was op een rentestijging bij de aanschaf van de swap, kwamen veel van de derivaten juist onder water te staan toen de marktrente in de praktijk bleek te dalen. Ondernemers kregen daardoor met onvoorziene extra kosten en hogere renteopslagen te maken en moesten regelmatig extra zekerheden stellen.

Na talloze klachten van getroffen ondernemers werd eerder al vastgesteld dat banken bij de verkoop vaak veel te weinig informatie verschaften over de risico's van deze producten, juist omdat het om klanten ging met beperkte kennis op dit gebied.

Mede vanwege die grootschalige schending van de zorgplicht kwamen op aanwijzing van toenmalig minister van Financiën Dijsselbloem gedupeerden en de sector richtlijnen (Uniform Herstelkader) overeen die een deel van de gedupeerden, tot een bepaald kennisniveau en tot een bepaalde omzetgrens, compensatie moet bieden.

De tien klanten die Lakeman nu bijstaat hebben volgens die gemaakte afspraken recht op een coulancevergoeding, maar deze is afgetopt op maximaal een ton per ondernemer. Volgens Lakeman is dat slechts een fractie van de schade die zij hebben geleden.

Kosten banken tot nu toe: € 1,5 miljard

Lakeman betoogt dat, wanneer de mkb'ers vooraf van alle risico's van de swap op de hoogte waren geweest, zij hadden gekozen voor een zogenaamde rentecap. Bij die leningvorm hadden zij ook geen renterisico gelopen en waren er geen andere, onzichtbare risico's geweest. Elke ondernemer zou daarom gemiddeld recht hebben op zo'n zeven ton, aldus Lakeman.

Of de rechter in die redenering zal meegaan, is de grote vraag. Rechters in andere, individuele en deels vergelijkbare zaken, gingen in het verleden niet altijd mee met deze argumentatie van benadeelde mkb'ers.

Banken zetten voor de compensatie in het derivatendossier en de uitvoering van de afspraken tussen de sector en gedupeerden al ruim €1,5 mrd opzij. Als collectieve zaken zoals deze van Swapschade succes hebben, kunnen die bedragen flink oplopen.

Interessant aan de zaak van Lakeman is dat hij ook ingaat op de negatieve waarde die swaps in veel dossiers al hadden vanaf het moment van ondertekening door de klant, maar zonder dat die klant dat wist.

Vermogensverlies voor klant

'Door een hogere vaste rente bij de klant in rekening te brengen dan de marktrente op dat moment bedroeg, stond de klant vaak vanaf het eerste moment onder water', aldus Lakeman. 'Zijn swap had direct een negatieve waarde, zonder dat hem dat verteld werd. Dat vermogensverlies aan de klantkant leverde direct een boekwinst op voor de bank en zadelde de ondernemers in veel gevallen op met extra opslagen, minder leenvermogen en de eis extra zekerheden te stellen.'

Dat er bij een eventuele positieve waarde van de swap daarentegen geen voordelen voor de ondernemer aan de swap zaten, illustreert volgens Lakeman hoe 'inferieur en niet-passend' deze derivaten waren voor deze groep ondernemers.

Topman Kees van Dijkhuizen van ABN Amro had maandagochtend bij de presentatie van de resultaten van het eerste kwartaal nog geen tijd gehad om de dagvaarding te bestuderen en kon inhoudelijk dus nog niet reageren. Lakeman liet weten dat Swapschade BV later ook nog een andere bank zal dagvaarden in het derivatendossier.

Bron: Financiële Dagblad (FD), 14-05-2018